

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2016/77 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2019/38

Karar Tarihi:16/10/2019

R.G.Tarih-Sayısı:17/12/2019-30981

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Özgürlük ve Dayanışma Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 31/5/2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle suç duyurusunda bulunulup bulunulmayacağı sorunu görüşülmüştür.

2. 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde "*İller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesinhesaplar, merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanır ve birleştirilir.*" denilmiş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da "*Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.*" denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği, birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin de Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Özgürlük ve Dayanışma Partisi, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile Genel Merkez ve il örgütlerine ait Kesin Hesap Cetvellerini 12/8/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunmuş; dolayısıyla 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasındaki "*...Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na vermek zorundadırlar.*" amir hükmüne uymamıştır.

4. 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde *74'üncü madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve on beş milyon liradan otuz milyon liraya kadar hafif para cezasının verileceği* öngörülmektedir.

5. 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden Parti sorumluları hakkında Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

6. Diğer taraftan Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının ilgili yazılarına ekli listede Özgürlük ve Dayanışma Partisinin aktif görünen dört il ve bağlı ilçe örgütüne ait kesin hesabının

gönderilmediği, yedi il ve bağlı ilçe örgütüne ilişkin ise 2015 yılı içinde herhangi bir gelir ve giderin gerçekleşmediği ifade edilerek 2015 yılı kesin hesabının gönderilmediği tespit edilmiştir.

7. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partilerin kendilerine ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilir. Şayet parti yetkililerine ait veya bunların kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

8. Ayrıca partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterlerin satın alınması vb. birtakım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

9. 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinin birinci fıkrasında bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılacağı, 75. maddesinde Anayasa Mahkemesinin kesin hesaplara ilişkin denetim yapma yetkisi ve bu denetimin usulü 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de 75. madde gereğince yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen ve istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında altı aydan bir yıla kadar hapis ve altmış milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkililerinin bu şekilde yapmış oldukları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzel kişiliği adına hesaplara dâhil etmesi gerekir.

10. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. ve 70. maddelerine aykırı davranılmış olmaktadır.

11. Mahkemeye bilgilerin istenen şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olarak nitelendirildiğinden 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

12. Bu itibarla Özgürlük ve Dayanışma Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Genel Merkeze ait kesin hesapların sunulması dolayısıyla işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılabilmesi amacıyla Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

- Anayasa Mahkemesine, istenen bilgilerin istendiği sürede verilmemesi nedeniyle Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

- Anayasa Mahkemesine bilgilerin istenen şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider yapılması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olarak nitelendirildiğinden Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

13. Özgürlük ve Dayanışma Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2015 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Burak FIRAT tarafından Heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Kanun'un ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2015 yılı gelirlerinin 482.233,70 TL, giderler toplamının 454.429,88 TL olduğu anlaşılmaktadır.

15. Partinin 2015 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu; bu hâliyle 2015 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Gelirleri

16. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 44.455,49 TL olup bunun tamamı il örgütlerinden alınan paylardan oluşmaktadır.

17. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Gelirleri

18. Partinin 2015 yılında il örgütlerine ilişkin gelirleri toplamı 437.778,21 TL olup bunun 4.755,00 TL'si üye girişi aidatlarından, 273.084,50 TL'si üye aidatlarından, 32.651,88 TL'si il paylarından, 118.774,55 TL'si bağış gelirlerinden, 2.012,00 TL'si yayın satış gelirlerinden, 6.268,00 TL'si yemek, şenlik ve konser gelirlerinden ve 232,28 TL'si repo ve gelirlerinden oluşmaktadır.

19. İl örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

B. Giderlerin İncelenmesi

1. Genel Merkez Giderleri

20. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 20.006,19 TL olup bunun 16.370,00 TL'si kira ve bina giderlerinden, 350,00 TL'si apartman aidat giderinden, 3.057,19 TL'si elektrik ve su giderlerinden ve 229,00 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

21. Parti Genel Merkezinin defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

2. İl Örgütleri Giderleri

22. Partinin 2015 yılında il örgütlerine ilişkin giderler toplamı 434.423,69 TL olup bunun 44.455,49 TL'si genel merkez paylarından, 270.902,83 TL'si kira ve bina giderlerinden, 306,40

TL'si PTT ve kargo giderlerinden, 29.078,59 TL'si temsil ve ağırlama giderlerinden, 8.718,74 TL'si bakım ve onarım giderlerinden, 3.658,57 TL'si taşıma giderlerinden, 10.974,76 TL'si kırtasiye giderlerinden, 28.802,82 TL'si elektrik ve su giderlerinden, 3.174,00 TL'si seyahat giderlerinden, 550,00 TL'si basın yayın ve ilan giderlerinden, 275,00 TL'si bir önceki yıldan kalan borç ödemelerinden, 12.811,14 TL'si haberleşme giderlerinden, 12.052,41 TL'si noter ve vergi giderlerinden, 2.073,90 TL'si demirbaş alım giderlerinden ve 6.589,04 TL'si diğer giderlerden oluşmaktadır.

23. İl örgütlerinin 2015 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

24. Partinin 2015 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Özgürlük ve Dayanışma Partisinin 2015 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

Partinin 2015 yılı kesin hesabında gösterilen 482.233,70 TL gelir ve 454.429,88 TL giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

16/10/2019 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Zühtü ARSLAN	Engin YILDIRIM	Hasan Tahsin GÖKCAN
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Recep KÖMÜRCÜ	Burhan ÜSTÜN
Üye	Üye	Üye
Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI	Muammer TOPAL
Üye	Üye	Üye
M. Emin KUZ	Kadir ÖZKAYA	Rıdvan GÜLEÇ
Üye	Üye	Üye
Recai AKYEL	Yusuf Şevki HAKYEMEZ	

Esas Sayısı:2016/77 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2019/38

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ